

Чини се да су смањењем цена енергената Американци једним ударцем ранили три противника – Русију, Иран и Венецуелу, али и ојачали будућег главног ривала – Кину.

Ништа није тако „погурало” остваривање америчких интереса у свету колико пад цена нафте који је на ивицу финансијске провалије довео три велика противника САД: Русију, Иран и Венецуелу.

То што је црно злато од летос изгубило готово половину вредности не само да тешко погађа економију поменутих земаља, произвођача и извозника нафте, већ ће, како показује анализа „Њујорк тајмса”, доминоефектом довести и до крупних политичких промена у међународним односима.

Енергент је са 115 долара по барелу у јуну недавно стигао на 60 долара. То никако не одговара америчким такмацима који такорећи живе од продаје ресурса. Приходи од продаје нафте попуњавају половину руске државне касе. Москва је под санкцијама ЕУ и САД због анексије Крима и улоге у украјинској кризи, услед чега је рубља девалвирала. Колико је то драматично најбоље показује чињеница да су грађани уплашени да новац сасвим не изгуби вредност па хитају у продавнице да покупују и шта им треба и шта им не треба.

Осим тога, кредити узимани у доларима сада су постали скупљи, што отежава пословање компанија које се задужују на Западу. Да звони на узбуну приметио је бивши министар финансија и пријатељ председника Владимира Путина Алексеј Кудрин, који је истакао да земља клизи у „потпуну економску кризу” и да Кремљ мора да побољша односе са Западом.

Москва је недавно одобрила трогодишњи буџет рачунајући да ће продавати нафту за сто долара по барелу. Ако је цена сада 60 долара, то значи да ће на Црвеном тргу морати у великој мери да мењају своје планове. Министарство финансија саопштава да ће земља вероватно у 2015. продавати енергент за 80 долара и да ће се економија умањити за 0,8 одсто. Ипак, како анализира „Гардијан”, рецесија ће бити далеко дубља, а резони у буџету знатно шири јер извоз нафте чини 70 одсто руског извоза.

Иран због ове ситуације губи милијарду долара месечно, па је један тамошњи економиста изјавио да је земља „пред великом кризом и очајнички јој је потребан новац”, што се види и по томе што држава сада мушкарцима нуди откуп обавезног двогодишњег војног рока.

Црно злато чини 95 одсто венецуеланског извоза па ће Каракас морати да се довија како да попуни рупе у буџету и финансира социјалне програме. Према неким оценама, Венецуела због застареле технологије нема рачуницу да продаје овај енергент чак испод 117 долара по барелу, тако да јој неће бити лако следеће године, а већ ове носила се са инфлацијом од 60 одсто.

Економски проблеми у поменутој тројци донели су прве политичке поене САД. Према једном тумачењу догађаја, Куба је пристала на детант са Вашингтоном јер Венецуела више није у стању да јој шаље готовину и јефтину нафту. Предвиђа се да ће Техеран попуштати у преговорима о нуклеарном програму за које су нарочито заинтересоване САД. Вашингтону ће бити лакше и да одлучује у Сирији јер су ослабљена друга два кључна играча, Иран и Сирија, која у Дамаску подржавају америчког непријатеља, председника Башара ел Асада.

Како за лист са Менхетна оцењује Едвард Лутвак, дугогодишњи саветник Пентагона и стручњак за међународне односе, Америка је „оборила главне противнике а да се уопште није ни трудила”.

Међутим, овога пута се веома потрудила. Према доста популарној верзији догађаја, САД су наговориле Саудијску Арабију да снизи цену нафте да би наудиле Русији са којом су у новом хладном рату. Према другом тумачењу, Ријад је појефтинио овај енергент да би задао тежак ударац главном конкуренту у региону, Ирану, који је уједно и амерички противник.

Јефтинија енергија биће додатан подстрек за раст америчке економије, док ће гориво и роба такође постати доступнији милионима америчких грађана, што значи да су САД осетиле моменталну корист и на домаћем терену. Према проценама швајцарске банке УБС, сваки пад нафте за десет долара по барелу повећава амерички БДП за 0,1 одсто.

Осим тога, Американци су допринели паду вредности овог ресурса јер су повећали домаћу производњу и смањили извоз из Саудијске Арабије. Они ефикасно ваде нафту из уљних шкриљаца: пре шест година дневно су стварали пет милиона барела дневно, а данас – девет милиона. Четири милиона барела више је него што дневно донесу Ирак или Иран, други и трећи највећи произвођач нафте у Опеку, организацији земаља извозника нафте.

Верује се да је Американцима вађење нафте из уљних шкриљаца исплативо по цени од 70 долара за барел због чега неки познаваоци сматрају да је Ријад махинацијама са ценама у ствари хтео да одврати САД од даљег развоја технологије фрековања. Истовремено то значи да даљи пад цена енергената неће одговорати ни САД – да не би гурајући своје конкуренте и сами упали у економску провалију.

Због свега овога шеф Беле куће Барак Обама недавно је у интервјуу Си-Ен-Ену славодобитно изјавио да нема ни говора да га је Путин надмудрио у новој партији на геополитичкој шаховској табли јер руски председник „управља колапсом валуте, великом финансијском кризом и огромним смањењем економије. То не изгледа тако као да је он неко ко је надмудрио мене или САД”.

